

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

کتابخانه ملی ایران

موسسه تخصصی مدیریت

MCII CONF 20

بررسی تاثیر عدم قطعیت اقتصادی بر کیفیت گزارشگری مالی در صنایع استراتژیک و غیراستراتژیک

الهام جلالی کلکناری^a

a کارشناسی ارشد رشته حسابداری موسسه غیر انتفاعی روزبهان شهرستان ساری (elhamjalali@yahoo.com)

چکیده:

هدف از تحقیق حاضر، بررسی تاثیر عدم اطمینان اقتصادی بر کیفیت گزارشگری مالی با توجه به تاثیر استراتژیک یا غیراستراتژیک بودن شرکت در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. روش تحقیق همبستگی و به لحاظ هدف کاربردی است. جامعه آماری تحقیق شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را شامل می شود و همچنین نمونه آماری به روش حذف سیستماتیک، به تعداد ۱۱۲ شرکت در طی دوره ی زمانی ۱۳۹۱ لغایت ۱۴۰۰ انتخاب شده اند. در این تحقیق جهت آزمون فرضیه ها از روش داده های تلفیقی با استفاده از نرم افزار ایوبوز نسخه ۸ استفاده شده است. یافته های پژوهش نشان می دهد که عدم اطمینان اقتصادی تاثیر منفی و معناداری بر کیفیت گزارشات مالی دارد. علاوه بر این تاثیر منفی عدم اطمینان اقتصادی بر کیفیت گزارشات مالی در شرکتهای استراتژیک کمتر از شرکتهای غیراستراتژیک است.

کلمات کلیدی: عدم اطمینان اقتصادی، کیفیت گزارشات مالی، شرکتهای استراتژیک

۱- مقدمه

گزارشگری مالی یکی از منابع اطلاعاتی در دسترس بازارهای سرمایه است که انتظار می‌رود نقش مؤثری در توسعه سرمایه‌گذاری و افزایش کارایی آن ایفا کند. افزایش کیفیت گزارشگری مالی ابزاری برای ایفای مسئولیت پاسخگویی به نیازهای جامعه است. با همه این تفسیرها، کیفیت گزارشگری مالی مفهومی چند بعدی است و تعریفی وجود ندارد که همگان نسبت به آن اتفاق نظر داشته باشند (کیای و آقایی، ۱۳۹۵).

اما آنچه مشخص است این است که کیفیت گزارشگری مالی سبب پیش بینی بهتر جریان های نقدی آتی شرکت برای سرمایه‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان صورتهای مالی می‌شود. با توجه به آنکه حسابداری و اقتصاد دارای تاثیرات متقابل بر یکدیگرند، سطح کیفیت گزارشگری مالی دارای تاثیرات اقتصادی نیز هست. همچنین سودمندی صورتهای مالی یا سایر گزارشهای مالی، از کیفیت گزارشگری مالی تاثیر می‌پذیرد که در آن ثبات رویه و صراحت اطلاعات، جنبه های اساسی کیفیت به شمار می‌آیند (کردستانی و رحیمی، ۱۳۹۰؛ طرخورانی و همکاران، ۱۴۰۰).

در مجموع می‌توان گفت که کیفیت گزارشگری مالی نقش حیاتی در افزایش کیفیت تصمیمات اقتصادی سرمایه‌گذاران ایفا می‌کند (برمپی و همکاران، ۲۰۲۲).

در عین حال در بررسی شاخص های موثر بر کیفیت گزارشگری مالی، مسئله عدم اطمینان و قطعیت اقتصادی می‌تواند شاخصی مهم باشد که کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

عدم اطمینان سیاست اقتصادی نه تنها به طور جدی بر اقتصاد کلان تأثیر می‌گذارد، بلکه بر جنبه های خرد شرکت نیز تأثیر می‌گذارد. پیامدهای اقتصادی عدم اطمینان سیاست اقتصادی، نگرانیهای بیشتر دولت ها، محققان و شرکت ها را به خود جلب کرده است (شن و همکاران، ۲۰۲۰).

عدم اطمینان سیاست اقتصادی به عدم توانایی شرکت در بررسی دقیق و در نظر گرفتن چگونگی تغییر سیاست های اقتصادی یک کشور یا حوزه خاص در طول فرآیند توسعه، از جمله عدم اطمینان در مورد سیاست های مالی، پولی و تجاری اشاره دارد (بیکر و همکاران، ۲۰۱۶).

به طور کل ادبیات تحقیق و نتیجه مطالعات موجود نشان می‌دهد که عدم قطعیت و اطمینان اقتصادی بر ابعاد مختلف عملکرد شرکت تاثیر گذار است. برای مثال چن و همکاران (۲۰۱۷)، نشان دادند که عدم اطمینان سیاست اقتصادی بر بازده بازار سهام تاثیر می‌گذارد. همچنین وانگ و همکاران (۲۰۱۴)، نیز در تحقیق خود تاثیر عدم قطعیت اقتصادی بر سرمایه‌گذارهای شرکت را تایید کردند. دمیر و ارسان (۲۰۱۷)، نیز اثبات کردند که عدم قطعیت اقتصادی باعث افزایش نگهداشت وجه نقد می‌شود.

در عین حال و با وجود دامنه قابل توجه مطالعات در خصوص تاثیر عدم اطمینان اقتصادی و شاخص های آن بر ابعاد مختلف عملکرد شرکت، وجود تحقیقاتی در خصوص تاثیر این موضوع بر کیفیت گزارشگری مالی خصوصا در تحقیقات داخلی بسیار محدود است و از این حیث این یک نقص و خلا تحقیقاتی محسوب می‌شود که در این تحقیق تلاش می‌شود تا بدان پرداخته شود. آنچه از موارد دیگر ابهام موجود در ادبیات تحقیق است آن است که موضوع تاثیر و تاثرات شاخص کیفیت گزارشگری مالی هرگز به تفکیک صنایع استراتژیک و غیر استراتژیک مورد بررسی قرار نگرفته است.

از این حیث و با توجه به مطالب بیان شده، مسئله اصلی مورد توجه تحقیق حاضر این است که عدم قطعیت اقتصادی چه تاثیری بر کیفیت گزارشگری مالی در صنایع استراتژیک و غیر استراتژیک بر جای می‌گذارد؟

۲- مبانی نظری تحقیق:

کیفیت گزارشگری مالی: کیفیت گزارشگری مالی ضوابطی است که اطلاعات مفید و سودمند را از سایر اطلاعات تفکیک می‌کند و سودمندی اطلاعات مالی را ارتقا می‌دهد. گزارشهای مالی با کیفیت بعنوان گزارش هایی که کامل، بیطرفانه و عاری از خطا هستند و اطلاعات مفیدی را برای پیش بینی موقعیت اقتصادی و عملکرد شرکت ارائه می‌دهند تعریف می‌شود (گینور و همکاران، ۲۰۱۶).

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

کیفیت گزارشگری مالی از این جهت با هزینه سرمایه مرتبط می باشد که بر عدم تقارن اطلاعاتی مؤثر است، به گونه ای که با کاهش آن می تواند نقشی مهم در کاهش هزینه سرمایه و هزینه بدهی ایفا نماید. دسته ای دیگر از مطالعات، در تحلیل عوامل مؤثر بر موجودی نقد شرکت ها نشان می دهند با افزایش عدم تقارن اطلاعاتی، مقدار وجه نقد نگهداری شده توسط شرکت ها افزایش می یابد. به عبارتی عدم تقارن اطلاعاتی سبب می شود، تحصیل وجه نقد برای شرکت ها دشوار و هزینه بر شود و در این شرایط شرکت ها ممکن می باشد دارایی های نقدی خود را تقویت نمایند تا از هزینه های مرتبط با وابستگی بر تأمین مالی خارجی بکاهند.

معیارهای ارزیابی کیفیت گزارشگری

الف) استمرار سود

این خصوصیات بر تمایز بین اجزای سود (که غیرمعمول یا غیرمستمر است) از سودی که انتظار می رود در آینده استمرار داشته باشد، تمرکز دارد. ارزش پیش بینی، از این لحاظ، به سودمندی اطلاعات برای یک سرمایه گذار که می خواهد آینده فعالیت شرکت را ارزیابی و پیش بینی کند مرتبط است.

ب) اطلاعات تفکیکی

این خصوصیت به این موضوع توجه دارد که چگونه اطلاعات قسمت های تجاری شرکت به سرمایه گذار اجازه می دهد تا درک بهتری از آینده شرکت داشته باشد.

ج) ارزش تأیید کنندگی

تمرکز این خصوصیت بر سودمندی اطلاعات در بازگو نمودن گذشته است. ارزش تأیید کنندگی از این لحاظ به معنی تأیید (یا تصدیق) انتظارات قبلی ما می باشد.

د) بموقع بودن

این خصوصیت بیان می کند که آیا اطلاعات، قبل از آن که نا مربوط شود، ارائه می گردد؟

ه) رسیدگی پذیری

تمرکز این خصوصیت بر صحت، استفاده از برآورد ها، اتکا به مفروضات، توانایی اندازه گیری و کمی کردن، و سطح شواهد و مدارک پشتیبانی کننده قرار دارد.

ز) کامل بودن

تمرکز این ویژگی بر جامعیت، توازن، دامنه شمول و شفافیت قرارداد دارد

ح) محتوا

این ویژگی در متون حسابداری «بیان صادقانه» نامیده شده است و تمرکز آن بر انطباق مالی با واقعیت، انعکاس محتوای رویداد ها و وصف مبانی اقتصادی معاملات است.

ط) بیطرفی

این ویژگی برعینیت و تعادل تأکید دارد.

ی) مقایسه پذیری

این خصوصیت بر استفاده از روش مشابه حسابداری برای رویداد ها و معاملات مشابه و همچنین روش متفاوت برای رویداد ها و معاملات غیر مشابه تأکید دارد. بر این اساس، مقایسه پذیری نباید با ثبات رویه یا یکنواختی اشتباه شود.

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

ث) ثبات رویه

این خصوصیت بریکنواختی و تغییر نیافتن روش‌ها و خط‌مشی‌ها در دوره‌های مختلف تأکید دارد.

ع) شفافیت (صراحت و روشنی)

این خصوصیت بر قابل فهم بودن، شرکت و جامعیت اطلاعات تأکید دارد.

صنایع استراتژیک: بخش‌هایی از اقتصاد که به دلیل وابستگی فنی نزدیک، در وضعیتی قرار دارند که باعث برانگیختن یا ایجاد رشد در دیگر بخش‌ها می‌گردند و دستیابی به سطوح درآمد و تولید بیشتر را امکان‌پذیر می‌کنند، بخش‌ها یا صنایع راهبردی (استراتژیک)، نامیده می‌شوند (خلیل عراقی و رضایی، ۱۳۹۰).

در این صورت، سرمایه‌گذاری در آن دسته از صنایع و بخش‌های استراتژیک که به دلیل تکنولوژی خود و روابط ناشی از آن باعث ایجاد رشد در سایر بخش‌ها می‌شوند، فرصت را برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های دیگر هموار خواهد کرد. اتفاق نظر چندانی در مورد راه‌های تشخیص بخش‌های کلیدی و صنایع حساس وجود ندارد اما وجود این توافق کلی که ایجاد انگیزه تغییر فرآیندهای اقتصادی، در ابتدا اغلب توسط شمار اندکی از بخش‌ها و صنایع صورت می‌گیرد، مسلم است و در نتیجه، آن بخش‌هایی از اقتصاد که به دلیل وابستگی فنی نزدیک، در وضعیتی قرار دارند که باعث برانگیختن یا ایجاد رشد در دیگر بخش‌ها می‌گردند و دستیابی به سطوح درآمد و تولید بیشتر را امکان‌پذیر می‌کنند، بخش‌ها یا صنایع راهبردی (استراتژیک)، نامیده می‌شوند (جهانگرد، ۱۳۹۴).

عدم اطمینان (قطعیت) اقتصادی: نااطمینانی فضایی است که تصمیم‌فعالان اقتصادی اعم از خانوارها، بنگاه‌ها و بخش دولتی در زمینه‌های مختلف با عدم اطمینان همراه است. در بیان مفهوم نااطمینانی می‌توان گفت وضعیتی که وقایع آینده و یا احتمال رخ دادن آنها پیش‌بینی شده نباشد. نااطمینانی وقتی وجود دارد که یا اتفاقات آینده مشخص و معلوم نباشد و یا با وجود مشخص بودن اتفاقات آینده احتمال آنها قابل پیش‌بینی نیست. در اقتصاد کلان معمولاً در مواردی نظیر نرخ تورم، بهره، ارز، رشد اقتصادی، رابطه مبادله و ارزش سهام قابل بررسی است (سالم دزفولی و همکاران، ۱۳۹۹).

عدم اطمینان یک مفهوم مرکزی و کلیدی در ادبیات نظریه شرکت است، به ویژه در نظریه‌هایی که ماهیت و چگونگی روابط بین شرکت‌ها و محیط را تبیین می‌نمایند.

مفهوم عدم اطمینان محیطی یک متغیر محوری در مباحث تعامل شرکت-محیط و به ویژه در نظریه‌های طراحی شرکت است. برای حفظ تعادل شرکتی و عملکرد رضایت بخش، غیر کارکردی و مضر است. عدم اطمینان محیطی تغییر در پدیده‌های اطراف شرکت می‌باشد.

انواع عدم اطمینان ذهنی درباره محیط

الف) عدم اطمینان شرایط

یک نوع عدم اطمینان که مدیران شرکت‌ها می‌توانند تجربه کنند، عدم اطمینان از شرایط محیط است. عدم اطمینان شرایط مدیران زمانی تجربه می‌کنند که احساس می‌کنند محیط شرکت یا یک بخش خاصی از آن، غیر قابل پیش‌بینی است. مدیران سطح عالی امکان دارد درباره اقدامات شرکت‌های مرتبط و تشکیلات کلیدی مانند عرضه کنندگان، رقبا، مصرف کنندگان، دولت و سهامداران و غیره نامطمئن باشند یا آنها ممکن است درباره احتمال یا تغییرات کلی و اساسی در شرایط محیطی مربوط مانند روندهای اجتماعی-فرهنگی، تحولات جمعیتی و پیشرفت‌های اساسی فناوری، نامطمئن باشند. عدم اطمینان درباره شرایط محیط بدین معنا است که شخص نمی‌داند، اجزای محیط چگونه تغییر خواهند کرد. ناتوانی برای پیش‌بینی رفتار آینده‌ی یک رقیب جدی، مثال روشی از عدم شرایط است. عدم شرایط امکان دارد درک ناقصی از روابط بین عناصر و اجزای محیط را شامل شود.

ب) عدم اطمینان اثر

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

نوع دوم و کاملا متفاوت عدم اطمینان درباره محیط، مربوط می شود به نوعی ناتوانی فردی برای پیش بینی اثراتی که وقایع با تغییرات محیطی بر روی شرکت خواهند گذاشت. بنابراین عدم اطمینان اثر به عنوان نوعی ناتوانی برای برآورد چگونگی تاثیر شرایط آینده محیط بر روی یک سامان خاص، تعریف شده است. تجربه عدم اطمینان اثر امکان دارد شامل عدم اطمینان درباره تاثیر ملی یک حادثه یا تغییر محیطی بر شرکت اصلی و مرکزی باشد. هم چنین ممکن است ماهیت، شدت و زمان اثر را در بر گیرد. عدم اطمینان اثر دربردارنده فقدان درک روابط عالی است. اگر عدن اطمینان شرایط، عدم اطمینان درباره وضعیت آینده جهان باشد، بنابراین عدم اطمینان اثر، عدم اطمینان به اثرات حوادث و وقایع شرایط آینده بر توانایی و عملکرد آینده شرکت است.

ج) عدم اطمینان پاسخ

نوع سوم اطمینان مربوط می شود به درک این که، چه گزینه های پاسخی و در دسترس شرکت قرار دارد؟ عدن اطمینان پاسخ، به عنوان فقدان دانش درباره گزینه ای پاسخ و نوعی ناتوانی برای پیش بینی پیامدهای احتمالی گزینه های پاسخ، تعریف شده است. عدم اطمینان پاسخ احتمالا زمانی برجسته می شود که نیازی برای اقدام و عمل احساس شود، زیرا یک حادثه با تغییر، یا فرصت منحصر به فردی را برای شرکت ایجاد نموده است (میلیکان، ۱۹۸۷).

پیشینه تحقیق

تحقیقات خارجی

برمپی و همکاران (۲۰۲۲)، تحقیقی با عنوان « آیا عدم قطعیت سیاست اقتصادی برای کیفیت گزارشگری مالی اهمیت دارد؟»، انجام دادند. آنها این مطالعه را به روش همبستگی در خلال سالهای ۱۹۹۹-۲۰۱۵ بر روی شرکتهای آمریکایی انجام دادند. آنها از مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی به عنوان نماینده ای برای کیفیت گزارشگری مالی و شاخص بیکر و همکاران به عنوان یک معیار برای عدم قطعیت اقتصادی استفاده می کنند. نتایج مطالعه نشان داد که آنها ارتباط مثبت و معناداری را با هم دارند. همچنین با استفاده از سه ابزار قطبی سازی سیاسی برای عدم اطمینان اقتصادی یک اثر علی پیدا شد. در یک تحلیل مقطعی، محققان نشان دادند که رابطه مثبت بین عدم اطمینان اقتصادی و مدیریت سود برای شرکت هایی که در صنایع حساس فعالیت می کنند، برای شرکت هایی که دارای مشکلات مالی بیشتر هستند و در دوره های رکود تقویت می شود.

همچنین اقبال و ندیم (۲۰۲۱)، تحقیقی به منظور بررسی تاثیر عدم اطمینان اقتصادی بر عملکرد شرکت انجام دادند. این تحقیق یک تحقیق کاربردی است که به روش توصیفی - همبستگی صورت گرفته است. جامعه آماری شرکت های فعال در بازار سرمایه مصر است و تحقیق در یک دوره ده ساله صورت گرفته است. نتایج به دست آمده نشان م دهد که عدم قطعیت اقتصادی تاثیر منفی بر عملکرد شرکت دارد. همچنین نتایج تکمیلی نشان می دهد که این تاثیر در اثر بحران مالی تشدید می شود.

جبران و همکاران (۲۰۱۹)، در پژوهشی با عنوان «آیا عدم اطمینان محیطی بر رابطه بین اهرم - سرمایه گذاری تاثیر دارد؟»، نتیجه گرفتند که اهرم مالی تاثیر منفی بر سرمایه گذاری دارد. نتایج همچنین نشان می دهد که عدم قطعیت های خاص شرکت و بازار تأثیر منفی اهرم بر سرمایه گذاری برای شرکتهای غیر دولتی را تشدید می کند. با این حال ، عدم اطمینان سیاست اقتصادی و عدم اطمینان مبتنی بر CAPM ، ارتباط بین اهرم و سرمایه گذاری برای شرکتهای اقتصادی را کاهش می دهد.

مونتری و آمپارو (۲۰۱۴)، در تحقیقی به بررسی ابعاد و شاخص های دخیل در کیفیت گزارشگری مالی پرداختند. آنها ضمن تایید اثرگذاری حاکمیت شرکتی بر این روند دریافتند که کیفیت استانداردهای گزارشگری مالی، برای کیفیت افشای اطلاعات حسابداری شرطی لازم ولی ناکافی است. رزالی و ارشد (۲۰۱۴) در تحقیق خود با عنوان «افشای ساختار حاکمیت شرکتی و احتمال گزارشگری مالی متقلبان، دریافتند که اثربخشی ساختار حاکمیت شرکتی، احتمال گزارشگری مالی متقلبان را کاهش می دهد و در افزایش اعتبار گزارشگری مالی اهمیت دارد. همچنین، بعد اثربخشی حاکمیت شرکتی، بیشترین تاثیر را در کاهش سطح تقلب دارد.

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

لی و وینترپ (۲۰۱۶)، مطالعات خود نتیجه گرفتند که کیفیت اطلاعات اختیاری مطلق کمتر و کیفیت سود بالاتر در ارتباط است. این بدین معنا است که شرکتهایی با حاکمیت شرکتی ضعیف به احتمال قویتری دست به مدیریت سود میزنند تا پیشبینیهای تحلیلگران را برآورده یا نقض کنند. ناکامیهای شرکتهای سطح بالا در امریکا، بریتانیا و سایر قسمتهای جهان تا حد بسیاری به ناکامیهای آنها در فرایند گزارشگری شرکتی مربوط بوده است.

پترا (۲۰۱۰)، در تحقیق خود به ارتباط بین حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی در کشورهای توسعه یافته پرداخت. بر اساس نتایج تحقیق وی مکانیسمهای خاص حاکمیتی نظیر تمرکز مالکیت، استقلال اعضای هیئت مدیره و اعتبار حسابرس می تواند تاثیر معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی داشته باشد. در عین حال وی بیان می کند که محیط حاکمیتی هر شرکت تابع شرایط محیطی آن است و این موضوع موجب می شود محقق به این موضوع توجهی خاص کند و به بررسی مؤلفه های حاکمیتی و ارتباط آنها با مؤلفه های کیفیت گزارشات مالی بپردازد.

تحقیقات داخلی

محمدی و کریمی دلدار (۱۴۰۰)، تحقیقی با عنوان «بررسی تاثیر عدم اطمینان اقتصادی و شاخص های مسئولیت اجتماعی بر قیمت سهام»، انجام دادند. جامعه آماری این پژوهش به روش حذف سیستماتیک از میان تمام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، طی دوره زمانی ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۸ می باشد. یافته های و نتایج پژوهش: نتایج فرضیه نخست پژوهش نشان داد که ضریب متغیر نرخ تورم برابر -0.039 و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش 0.023 که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد که نشان می دهد نرخ تورم بر همزمانی قیمت سهام تاثیر معناداری و منفی دارد. فرضیه دوم نشان داد که ضریب متغیر نرخ بهره برابر 0.025 و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش 0.014 که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد که نشان می دهد نرخ بهره بر همزمانی قیمت سهام تاثیر معناداری و مثبت دارد. فرضیه سوم نشان داد که ضریب متغیر نرخ ارز برابر 0.190 و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش 0.000 که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد که نشان می دهد نرخ ارز بر همزمانی قیمت سهام تاثیر معناداری و مثبتی دارد. فرضیه چهارم نشان داد که ضریب متغیر مسئولیت اجتماعی برابر -0.257 و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش 0.205 که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی باشد که نشان می دهد شاخص های مسئولیت اجتماعی شرکت بر همزمانی قیمت سهام تاثیر معناداری ندارد.

سالم دزفولی و همکاران (۱۳۹۹)، تحقیقی به منظور بررسی تاثیر عدم قطعیت اقتصادی بر مدیریت سود انجام دادند. برای تعیین میزان مدیریت سود واقعی از سه معیار هزینه اختیاری غیرعادی، هزینه تولید غیرعادی و جریان های نقدی عملیاتی غیرعادی و برای اندازه گیری عدم اطمینان متغیرهای کلان اقتصادی از چهار معیار رشد تولید ناخالص ملی، نرخ تورم، نرخ ارز و نرخ بهره با استفاده از شاخص های آرچ و گارچ استفاده شده است. بدین منظور چهار فرضیه برای بررسی این موضوع تدوین و داده های مربوط به ۱۴۲ شرکت عضو بورس اوراق بهادار تهران برای دوره زمانی بین سال های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. الگوی رگرسیون پژوهش با استفاده از روش داده های تابلویی با رویکرد اثرات ثابت و اثرات تصادفی، بررسی و آزمون شده است. نتایج به دست آمده نشان می دهد معیارهای عدم اطمینان اقتصادی (رشد تولید ناخالص ملی، نرخ تورم، نرخ ارز و نرخ بهره) تأثیر مثبت و معناداری بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی دارد. علاوه بر این، نتایج پژوهش نشان می دهد که معیارهای عدم اطمینان اقتصادی (رشد تولید ناخالص ملی، نرخ تورم، نرخ ارز و نرخ بهره) تأثیر مثبت و معناداری بر مدیریت سود واقعی (هزینه اختیاری غیرعادی، هزینه تولید غیر عادی و جریان های نقدی عملیاتی غیرعادی) دارد.

خدادادی و همکاران (۱۳۹۴)، در پژوهشی با عنوان «بررسی تاثیر عدم اطمینان محیطی بر مدیریت سود»، با بررسی اطلاعات ۸۶ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی سالهای ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱، به این نتیجه دست یافتند که مدیریت سود در شرکتهای مورد مطالعه با عدم تقارن اطلاعاتی ارتباط مثبت معناداری دارد. همچنین، در یک محیط با عدم اطمینان بالا، شدت ارتباط مدیریت سود و عدم تقارن اطلاعاتی کاهش مییابد. به بیان دیگر، با افزایش عدم اطمینان محیطی، مدیریت با اعمال بیشتر مدیریت سود عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش میدهد.

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

اردکانی و همکاران (۱۳۹۲)، در تحقیق خود به تبیین وجه تمایز صنایع استراتژیک و غیراستراتژیک در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. هدف تحقیق حاضر تأکید بر مقوله ساختار مالی و تأثیر آن بر ارزش شرکت با توجه به نوع صنعت می باشد. معیارهای مورد استفاده برای سنجش ساختار مالی در این تحقیق نسبت بدهی ها به دارایی ها و نسبت بدهی های بلند مدت به جمع حقوق صاحبان سهام است که میزان منابعی را که شرکت از طریق بدهی ها تأمین کرده است نشان می دهد. ارزش افزوده نقدی؛ بخش نقدی ثروت ایجاد شده توسط شرکت را نشان می دهد. نتایج تحقیق بیانگر این مطلب است که در هر دو دسته از صنایع استراتژیک و غیر استراتژیک و نیز کل صنایع رابطه معناداری بین ساختار مالی و ارزش افزوده نقدی وجود دارد. همچنین ضرایب تعدیل شده و ضرایب متغیرهای مستقل در مدل های رگرسیونی نشان می دهد روابط بین ساختار مالی و ارزش افزوده نقدی در صنایع استراتژیک و غیراستراتژیک با یکدیگر تفاوت معناداری دارند.

۳- فرضیه تحقیق

فرضیه اول: عدم قطعیت اقتصادی بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه دوم: عدم قطعیت اقتصادی در شرکتهای استراتژیک نسبت به صنایع غیر استراتژیک تأثیر بیشتری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد.

۴- روش تحقیق

این تحقیق از نوع همبستگی و پس رویدادی با استفاده از اطلاعات گذشته، می باشد. در مواردی که بررسی ارتباط بین یک متغیر وابسته با یک یا چند متغیر مستقل مدنظر باشد، هدف محقق این است که بر اساس این ارتباط و با استفاده از داده های تاریخی، ضرایب متغیرهای مستقل را برآورد و با ارائه مدل اقدام به پیش بینی نماید.

تحقیق حاضر از منظر هدف، از نوع تحقیقات کاربردی می باشد.

هدف تحقیق

هدف اول: بررسی تأثیر عدم قطعیت اقتصادی بر کیفیت گزارشگری مالی

هدف دوم: مقایسه تأثیر عدم قطعیت اقتصادی بر کیفیت گزارشگری مالی در شرکتهای استراتژیک و صنایع غیر استراتژیک

قلمرو موضوعی

در طرح تحقیق حیطه موضوعی موضوع و مساله پژوهش باید به طور کلی و همچنین به طور خاص و جزئی بیان شود. با توجه به اهداف و مفاهیم این تحقیق، این پژوهش در دسته تحقیقات حوزه اقتصاد و مالی محسوب می شود.

قلمرو زمانی

با توجه به در دامنه زمانی خاص و اهمیت زمان در جمع آوری داده ها و همچنین ارائه یافته های پژوهش در طرح تحقیق، قلمرو زمانی به شکلی واضح و روشن مورد توجه قرار می گیرد. این تحقیق شرکت هایی را در بر می گیرد که طی سال های بین ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ عضو بورس اوراق بهادار تهران است.

قلمرو مکانی

محیط پژوهش مکانی است که تحقیق در آن انجام می شود. محیط پژوهش بایستی به دقت توصیف شود و معلوم گردد که پژوهش در چه مکانی صورت می گیرد. قلمرو مکانی این تحقیق کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران خواهد بود.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این پژوهش تمامی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد که در بازه زمانی ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ مورد آزمون قرار می گیرند.

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

نمونه آماری

در این پژوهش، نمونه ۱۱۲ شرکتی تحقیق از طریق روش حذف سیستماتیک از میان شرکتهای جامعه آماری، انتخاب خواهد شد. جزییات این روش در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول ۳-۱) تعداد شرکت های نمونه

تعداد	شرح
۵۱	تعداد شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تا پایان سال ۱۴۰۰
۸	
۷۹)	شرکتهای خارج شده از بورس یا منتقل شده به فرابورس
(
۸۳)	شرکتهایی با وقف معاملاتی بالای سه ماه
(
۹۱)	شرکتهای دارای پایان سال مالی غیر از ۱۲/۲۹
(
۸۸)	شرکتهای فعال در حوزه های مالی و بانکی و هلدینگ و ...
(
۶۵)	شرکتهایی فاقد اطلاعات لازم برای این تحقیق
(
۱۱	تعداد شرکت های مورد بررسی
۲	

روش‌ها و ابزار گردآوری اطلاعات:

جهت گردآوری اطلاعات در خصوص تبیین ادبیات پژوهش، از روش کتابخانه‌ای و مطالعات اسنادی استفاده گردیده و برای دستیابی به داده‌های مورد نظر برای پردازش فرضیه‌های پژوهش، از اطلاعات موجود در صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با مراجعه به سایت رسمی بورس اوراق بهادار تهران، استفاده شده است. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش، بانک‌های اطلاعاتی، اطلاعات استخراج شده از بورس اوراق بهادار تهران، پایان نامه‌ها، مقالات داخلی و خارجی و منابع اینترنتی معتبر و نرم افزار ره‌آوردنویس می‌باشد.

۵-مدل و نحوه اندازه گیری متغیرها:

در راستای بررسی فرضیه های تحقیق از مدل کمی زیر استفاده شده است:

مدل فرضیه اول:

$$DA_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 EPU_{i,t} + \sum Control_{i,t}$$

مدل فرضیه دوم:

$$DA_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 EPU_{i,t} + \beta_2 IND_{i,t} + \beta_3 (EPU * IND)_{i,t} + \sum Control_{i,t}$$

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی
کتابخانه ملی - کوردهای تهران - پست مستقیم ۱۰۰

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

۶- تجزیه و تحلیل آماری :

آمار توصیفی

آن گونه که در جدول ۴-۱ قابل بررسی و مشاهده است، دو پارمتر میانگین و میانه در خصوص همه متغیرها به هم نزدیک هستند و این مسئله بازتاب تقارن مناسب داده ها و پراکنش مطلوب آنها در اطراف میانگین است. در همین راستا و همسو با همین نتیجه، این یافته را در مولفه انحراف معیار هم می شود مشاهده کرد که در کلیه موارد بسیار پایین هستند.

جدول ۴-۱: آمار توصیفی

متغیر	میانگین	حداکثر	حداقل	انحراف معیار
کیفیت گزارشات مالی	۰/۴۶	۰/۸۱	۰/۰۹	۰/۳۳
عدم اطمینان اقتصادی	۰/۱۲	۰/۲۳	۰/۰۹	۰/۰۸
سرمایه گذاری	۰/۲۱	۰/۳۲	۰/۰۹	۰/۱۹
جریان نقد عملیاتی	۰/۱۱	۰/۹۵	-۰/۷۰	۰/۲۱
نرخ بازده دارایی	۰/۱۳	۰/۶۳	-۰/۳۲	۰/۱۴
اندازه شرکت	۰/۶۲۳	۸/۱۵	۴/۴۲	۰/۷۰
اهرم مالی	۰/۶۱	۰/۹۵	۰/۰۲	۰/۲۱
نرخ رشد فروش	۱/۲۲	۵/۴۷	-۰/۶۹	۰/۷۵

آمار استنباطی

بررسی مانایی متغیرهای تحقیق

بطور کلی یک فرآیند تصادفی هنگامی پایا نامیده می شود که میانگین و واریانس آن طی زمان ثابت باشد و مقدار کوواریانس بین دو دوره زمانی، تنها به فاصله یا وقفه بین این دو دوره بستگی داشته و ارتباطی به زمان واقعی محاسبه کوواریانس نداشته باشد (گجراتی، ۱۳۸۶). زمانی که متغیرها ناپایا یا دارای ریشه واحد هستند، فرآیند تکنیک اقتصاد سنجی مرسوم ممکن است مناسب نباشد زیرا تخمین رگرسیونی منجر به برآوردهای تورش دار و گمراه کننده می شود (انگل و گرنجر، ۱۹۸۷).

قبل از برآورد الگو، مقتضی است که مانایی یا همان ایستایی متغیرهای مورد استفاده تعیین شود. برای تشخیص داده پایا از ناپایا از آزمون های گوناگونی منجمله آزمون مانایی بر پایه همبستگی نگار، آزمون کیو، آزمون لیونگ- باکس و آزمون ریشه واحد دیکی فولر و ... بهره گرفته می شود. در این پژوهش از آزمون لوین، لین و چو در جهت شناسایی مانایی داده ها استفاده شده است. نتایج به دست آمده از آزمون فوق را در جدول ۴-۲ قابل مشاهده است.

جدول ۴-۲: بررسی وضعیت مانایی متغیرهای تحقیق

نام متغیر	آماره آزمون	احتمال آماره	نتیجه آزمون
کیفیت گزارشات مالی	-۲۲/۸۳	۰/۰۰۰	تایید مسئله مانایی
عدم اطمینان اقتصادی	-۴۱/۱۵	۰/۰۰۰	تایید مسئله مانایی

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

سرمایه گذاری	-۳۹/۴۰	۰/۰۰۰	تایید مسئله مانایی
جریان نقد عملیاتی	-۱۶/۰۹	۰/۰۰۰	تایید مسئله مانایی
نرخ بازده دارایی	-۶۲/۱۰	۰/۰۰۰	تایید مسئله مانایی
اندازه شرکت	-۲۴/۸۸	۰/۰۰۰	تایید مسئله مانایی
اهرم مالی	-۱۹/۰۱	۰/۰۰۰	تایید مسئله مانایی
نرخ رشد فروش	-۴۱/۰۹	۰/۰۰۰	تایید مسئله مانایی

بر اساس این نتیجه با تایید شدن فرض یک آزمون مانایی، کلیه متغیرها در سطح اطمینان ۹۹ درصد مانا هستند.

برآورد مدل‌های گرسیونی پژوهش

با احراز اطمینان از حاصل شدن مقتضیات مورد نیاز و ضروری در ارتباط با داده‌های پژوهش، نسبت به برآورد مدل‌های تحقیق اقدام شده و آزمون‌های مورد نیاز و ضروری (به صورتی که در فصل سوم به آنها اشاره شده است) اجرا شده است تا تایید یا رد فرضیه‌های پژوهش مورد بررسی قرار گیرد.

برآزش مدل اول

همانطور که در فصل پیشین بیان گشت، با توجه به ترکیبی بودن اطلاعات عددی و داده‌ها، به منظور برآورد ضریبها لازم است تا با اجرای آزمون چاو (لیمر) در مورد تشخیص یکی از دو الگوی اثرات مشترک یا تصادفی اقدام گردد. فرضیه‌های مربوط به این آزمون یعنی آزمون چاو (لیمر) به شرح زیر هستند:

$$\begin{cases} H_0 = \text{الگوی اثرات مشترک (دیتاهای ترکیبی)} \\ H_1 = \text{الگوی اثرات تصادفی (دیتاهای پانلی)} \end{cases}$$

نتیجه حاصله از اجرا نمودن این آزمون در جدول ۳-۴ ابراز شده است

جدول ۳-۴: نتایج آزمون لیمر مدل اول

آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه نهایی
۲/۲۰	۰/۰۰۰	فرض یک تایید شده است

با عنایت به تایید شدن فرض یک آزمون لیمر، تشخیص استفاده از یکی از دو شیوه اثرات ثابت تصادفی و اثرات ثابت، متکی به انجام آزمون هاسمن خواهد بود. فرضیه‌های مرتبط با آزمون هاسمن به شرح زیر می‌باشند:

$$\begin{cases} H_0 = \text{الگوی اثرات ثابت تصادفی} \\ H_1 = \text{الگوی اثرات ثابت} \end{cases}$$

که نتایج به دست آمده نهایی در جدول ۴-۴ ابراز شده است:

جدول ۴-۴: نتایج آزمون هاسمن

آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه نهایی
۸/۳۰	۰/۰۰۰۱	تایید فرض یک

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی
چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCI-conf.ir

بر این اساس همانطور که می شود دید، با عنایت به تایید شدن فرض یک این آزمون یعنی آزمون هاسمن، الگوی اثرات ثابت به منزله مطلوب ترین روش برآورد مدل تعیین می گردد.

در ادامه و در جهت تخمین بروز یا عدم بروز مشکل واریانس ناهمسانی از آزمون معتبر ال ام آرج بهره برده شده است که نتایج نهایی آزمون بیان شده در جدول ۴-۵ ابراز شده است:

جدول ۴-۵: نتایج بررسی وضعیت ناهمسانی واریانس

نام آزمون	آماره آزمون	احتمال آماره	وضعیت
کای دو	۰/۱۹	۰/۴۲۱۰	تایید فرض یک آزمون

با در نظر گرفتن رد فرض صفر و تایید همسانی واریانس، شیوه تخمین OLS به عنوان شیوه برآورد مناسب مدل تعیین می شود. که خروجی نتایج در جدول بعد دیده می شود.

جدول ۴-۶: نتایج برآورد مدل نخست پژوهش

(متغیر وابسته: کیفیت گزارشات مالی)

متغیرها	ضریب	آماره T	سطح معناداری
عرض از مبدا	-۰/۱۱	-۰/۵۶	۰/۶۶۷۴
عدم اطمینان اقتصادی	-۰/۴۱	-۳/۸۹	۰/۰۰۵۱
سرمایه گذاری	۰/۲۴	۲/۴۰	۰/۰۲۹۶
جریان نقد عملیاتی	۰/۳۱	۵/۷۴	۰/۰۰۰
نرخ بازده دارایی	۰/۱۶	۲/۵۲	۰/۰۲۴۱
اندازه شرکت	۰/۰۸	۱/۵۷	۰/۱۱۱۲
اهرم مالی	-۰/۲۹	-۳/۳۳	۰/۰۰۸۷
نرخ رشد فروش	۰/۱۱	۲/۲۶	۰/۰۳۱۱
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۵۶		
آماره اف	۱۴/۲۰		
سطح معناداری آماره اف	۰/۰۰۰		
دوربین واتسون	۲/۰۱		

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

آماره اف و سطح معناداری مربوط به آن به ترتیب ۱۴/۲۰ و ۰/۰۰۰ می باشند، این مسئله نشانگر کفایت کلی قابل قبول مدل می باشد. همچنین عدد شاخص دورین واتسون برابر با ۱/۹۹ است و قرار داشتن این عدد در دامنه مطلوب ۱/۵ تا ۲/۵ نشانگر نبود مشکل خودهمبستگی پیاپی باقیماندهی مدل می باشد. با رجوع کردن به شاخص VIF نیز می توان دید که مشکل همخطی احتمالی بین متغیرهای تحقیق رد می شود.

با در نظر گرفتن نتایج بیان شده در جدول ۴-۶، می توان مشاهده کرد که ضریب مرتبط با متغیر مستقل، ۰/۴۱- با سطح معناداری ۰/۰۰۵۱ می باشد که نشان از آن دارد که عدم اطمینان اقتصادی تاثیر معکوس و معناداری بر کیفیت گزارشات مالی دارد. بنابراین فرضیه نخست تحقیق تایید می شود.

برآزش مدل دوم

بر همان اساس که در مورد مدل اول اقدام شد، در ابتدای امر ضروری است در خصوص انجام آزمون لیمر اقدام شود. نتیجه حاصله از اجرای این آزمون در جدول ۴-۷ قابل رویت است:

جدول ۴-۷: نتایج آزمون لیمر مدل دوم

آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه آمون
۲/۳۱	۰/۰۰۰	تایید فرض یک

بر این اساس، همچون مدل نخست، با در نظر گرفتن اینکه فرض یک آزمون تایید شده است، به منظور تعیین یکی از دو شیوه اثرات ثابت تصادفی و اثرات ثابت، مقتضی است تا آزمون هاسمن پیاده شود که نتیجه اجرای این آزمون در جدول بعدی به نمایش درآمده است:

جدول ۴-۸: نتایج آزمون هاسمن

آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه آمون
۷/۹۶	۰/۰۰۰۵	تایید فرض یک

بر این اساس آنگونه که مشاهده می گردد، با عنایت به تایید شدن فرض یک آزمون هاسمن، الگوی اثرات ثابت به منزله بهترین الگوی برآورد مدل معرفی می شود. به دنبال این مسئله و به جهت سنجیدن بودن یا نبودن مشکل ناهمسانی واریانس از آزمون LM-ARCH بهره گرفته شده است که نتایج حاصل شده در جدول ۴-۹- نمایش داده شده است:

جدول ۴-۹: نتایج آزمون ناهمسانی واریانس

نام آزمون	آماره آزمون	احتمال آماره	وضعیت
کای دو	۰/۱۳	۰/۴۲۹۶	تایید فرض یک آزمون

در مدل دوم هم می توان گفت که با توجه به تایید شدن فرض صفر و در نتیجه رد شدن مشکل ناهمسانی واریانس، روش برآورد حداقل مربعات معمولی (OLS)، به منزله روش برآورد مطلوب مدل تعیین می گردد که جواب این برآورد در جدول ۴-۱۰، نمایش داده شده است.

جدول ۴-۱۰: نتایج رگرسیون مدل دوم پژوهش

(متغیر وابسته: کیفیت گزارشات مالی)

متغیرها	ضریب	آماره T	سطح معناداری
---------	------	---------	--------------

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

VIF	۰/۶۹۲۱	-۰/۵۱	-۰/۱۰	عرض از مبدا
۱/۰۰	۰/۰۰۵۵	-۳/۶۸	-۰/۳۷	عدم اطمینان اقتصادی
۱/۵۵	۰/۰۰۶۸	۳/۴۰	۰/۳۲	استراتژیک بودن
۱/۰۲	۰/۰۲۱۹	-۲/۵۹	-۰/۱۹	عدم اطمینان اقتصادی * استراتژیک بودن
۱/۱۱	۰/۰۲۸۸	۲/۴۴	۰/۲۵	سرمایه گذاری
۱/۰۹	۰/۰۰۰	۵/۸۰	۰/۳۳	جریان نقد عملیاتی
۱/۰۷	۰/۰۲۱۵	۲/۶۰	۰/۱۸	نرخ بازده دارایی
۱/۰۸	۰/۱۰۹۸	۱/۵۹	۰/۰۷	اندازه شرکت
۱/۱۱	۰/۰۰۶۰	-۳/۵۳	-۰/۳۲	اهرم مالی
۱/۱۰	۰/۰۲۹۹	۲/۳۲	۰/۱۱	نرخ رشد فروش
			۰/۵۹	ضریب تعیین تعدیل شده
			۱۵/۹۶	F-Statistic
			۰/۰۰۰	Prob(F-Statistic)
			۱/۹۹	دوربین واتسون

آماره اف و سطح معناداری مربوط به آن به ترتیب ۱۵/۹۶ و ۰/۰۰۰ می باشند، این مسئله نشانگر کفایت کلی قابل قبول مدل می باشد. همچنین عدد شاخص دوربین واتسون برابر با ۱/۹۹ است و قرار داشتن این عدد در دامنه مطلوب ۱/۵ تا ۲/۵ نشانگر نبود مشکل خودهمبستگی پیاپی باقیماندهی مدل می باشد. با رجوع کردن به شاخص VIF نیز می توان دید که مشکل همخطی احتمالی بین متغیرهای تحقیق رد می شود.

با توجه به نتایج مندرج در جدول ۴-۱۰، می توان دید که ضریب مربوط به شاخص تعدیلگر عدم اطمینان اقتصادی ضریب استراتژیک بودن شرکت، -۰/۱۹- با سطح معناداری ۰/۰۲۱۹ است که نشان می دهد که استراتژیک بودن شرکت اثر تعدیلگر کاهش بر رابطه منفی بین عدم اطمینان اقتصادی و کیفیت گزارشگری مالی دارد. بدین ترتیب فرضیه دوم تحقیق نیز مورد تایید قرار میگیرد.

۷- خلاصه نتایج فرضیه های تحقیق:

جدول ۵- ۱: خلاصه نتایج آزمون فرضیه های پژوهش

فرضیه نخست پژوهش:	
متغیر وابسته	نتیجه آزمون
کیفیت گزارش مالی	عدم قطعیت اقتصادی بر کیفیت گزارشگری مالی تاثیر معناداری دارد.
فرضیه دوم پژوهش:	

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی
کتابخانه ملی - کوه پارس - تهران - پست مستقیم ۱۱۱

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

نتیجه آزمون	متغیر وابسته
عدم قطعیت اقتصادی در شرکتهای استراتژیک نسبت به صنایع غیر استراتژیک تاثیر بیشتری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد.	کیفیت گزارش مالی

در عین حال نتایج بخش دوم تحقیق نشان می دهد که اگر چه در شرایط عدم اطمینان اقتصادی، شرکتهای کیفیت گزارشات مالی پایین تری نسبت به وضعیت عادی ارائه می دهند، با این حال تاثیر منفی عدم اطمینان اقتصادی بر کیفیت گزارشات مالی در صنایع و شرکتهای استراتژیک کمتر از شرکتهای غیر استراتژیک است.

صنایع استراتژیک به دلایل مختلف تحت نظارت بیشتری قرار دارند. نخست به دلیل حساسیت بالا و اثرگذاری بیشتر بر کلیت عملکرد اقتصاد کشور و بازار سرمایه، دقت و نظارت شرکتهای نظارتی مانند حسابرسان مستقل و شرکت مالیاتی و ... را بر روی خود احساس می کنند. همچنین با توجه به آنکه اغلب این شرکتهای بزرگی هستند، بنابراین حساسیت و توجه بیشتری را از سمت سهامداران، مجامع عمومی و سرمایه گذاران و همینطور اعتباردهندگان مانند بانکها احساس می کنند. بنابراین با توجه به این مسائل می وان انتشار داشت که مدیران چنین شرکتهایی به دلیل نظارت بیشتری که توسط سهامداران خرد و نهادی درک می کنند، نسبت به دیگر شرکتهای کمتر مبادرت به رفتارهایی مانند مدیریت سود که منتج به کاهش کیفیت گزارشگری مالی می شود خواهند نمود.

در مقام مقایسه مطالعه دقیقی در این زمینه وجود ندارد تا بتوان یافته های به دست آمده را با آن مقایسه نمود. تنها مطالعه ای که به نوعی می توان نتایج آن را همسو با یافته ای این تحقیق دانست مطالعه اردکانی و همکاران (۱۳۹۲) است. آنها در این مطالعه با تفکیک شرکتهای به دو دسته استراتژیک و غیراستراتژیک، نشان دادند که شرکتهای استراتژیک در بسیاری از زمینه ها مانند ساختار مالی، ارزش اقتصادی و ... با حساسیت بیشتری نسبت به شرکتهای غیراستراتژیک اقدام می کنند.

منابع:

- اردکانی، سعید؛ حیرانی، فروغ و دهقان، محسن (۱۳۹۲)، تبیین وجه تمایز صنایع استراتژیک و غیر استراتژیک بورس اوراق بهادار تهران با تاکید بر ساختار سرمایه و ارزش افزوده نقدی، دانش سرمایه گذاری، شماره ۵، صص ۱۶۲-۱۴۵
- تختائی، نصرالله، محمد تمیمی و زهرا موسوی (۱۳۹۰)، نقش حسابرس بر کیفیت گزارشگری مالی، حسابدار رسمی، شماره ۱۵، صص ۵۶-۴۵.
- ثقفی، علی و عرب مازار یزدی، مصطفی. (۱۳۹۰). "کیفیت گزارشگری مالی و ناکارایی سرمایه گذاری"، مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال دوم، شماره چهارم، صص ۲۰-۱
- جونز، چارلز پی. (۱۳۹۱). مدیریت سرمایه گذاری، رضا تهرانی و عسگر نوربخش، تهران، انتشارات نگاه دانش
- حافظ نیا، محمد رضا و سرمد، غلامعلی. (۱۳۸۱). «مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی»، تهران، انتشارات سمت.
- خدایی، محمد و یحیائی، منیره. (۱۳۸۹). "بررسی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار تهران"، مجله حسابداری مدیریت، سال سوم، شماره ۵.
- دارابی، رویا و اجتهادی سحر (۱۳۹۴)، بررسی رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی در صنعت و کیفیت گزارشگری مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله حسابرسی: نظریه و عمل، سال دوم، شماره ۳، صص ۹۰-۷۳
- دیانتی، زهرا، رضائی، مریم (۱۳۹۲)، تاثیر سرمایه فکری بر کیفیت اطلاعات مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، نشریه مطالعات مالی، ش ۱۸، صص ۴۷-۳۱
- راس، استفان. (۱۳۹۱). مدیریت مالی نوین، علی جهانخانی و مجتبی شوری، جلد اول، تهران، انتشارات سمت
- ریاحی بلکویی، احمد. (۱۳۹۱). تئوریهای حسابداری، علی پارسائیان، تهران، ترمه

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

- رویایی رضانعلی و محمد ابراهیمی (۱۳۹۴)، تأثیر ویژگیهای حسابرسی بر سطح افشای داوطلبانه اخلاق، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی، سال هفتم، شماره ۲۵، صص ۸۸ - ۷۱
- زارعی، علیرضا، قاسمی، معصومه (۱۳۹۵)، اثر ویژگی های حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی، مجله بررسی های حسابداری، دوره ۲، شماره ۱۲، صص ۶۴-۴۳
- سالم دزفولی، بابک، صالحی، اله کرم و جرجرزاده، علسرزا. (۱۴۰۰)، بررسی تاثیر عدم اطمینان اقتصادی بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی اختیاری، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، شماره ۳۰، صص ۹۵-۱۱۶
- ستایش، محمدحسین، کاظم نژاد، مصطفی (۱۳۸۸)، روش‌های اندازه‌گیری و گزارشگری خارجی سرمایه فکری، ماهنامه حسابدار، شماره ۲۰۷، صص ۵۸
- سجادی، سید حسین؛ حاجی زاده، سعید و نیک کار، جواد. (۱۳۹۱). "تأثیر هزینه های نمایندگی و کیفیت گزارشگری مالی بر ریسک سرمایه گذاری در شرکت های بورسی"، مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۹، شماره ۳، صص ۴۲-۲۱
- محمدرضایی، فخرالدین و گل چهره، محمد. (۱۳۹۹)، خطای حسابرسی، نوع گزارش و تعداد بندهای مشروط: نقش مشغله کاری شرکای موسسات حسابرسی، حسابداری مالی، شماره ۳۶، صص ۱-۳۱
- مدرس، احمد و حصارزاده، رضا. (۱۳۸۷). "کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه گذاری"، فصلنامه بورس اوراق بهادار، سال اول، شماره دوم، صص ۸۵-۱۱۶
- مرکز مطالعات تخصصی حسابداری و حسابرسی. (۱۳۹۰). مبانی نظری حسابداری و گزارشگری مالی، انتشارات شرکت حسابرسی، نشریه شماره ۱۱۳.
- معمودی، سحر، زرنزاد، منصور و منتظر حجت، امیر حسین. (۱۳۹۲)، بررسی تاثیر سیاست های پولی و مالی بر شاخص های کلان اقتصادی، فصلنامه علمی پژوهشی اقتصاد مقداری، شماره ۱۰، صص ۱۱۵-۱۳۸
- نوروش، ایرج و دیانته دیلمی، زهرا. (۱۳۸۴). مدیریت مالی، جلد اول، انتشارات دانشگاه تهران.
- وکیلی فرد، حمیدرضا و وکیلی فرد، مسعود. (۱۳۹۱). مدیریت مالی (جلد اول). انتشارات جنگل. چاپ نهم
- هندریکسن، الدون اس. (۱۳۸۵). تئوری های حسابداری، علی پارسائیان، جلد اول، تهران، ترمه
- Abernathy, J.L., Herrmann, D., Kang, T., Krishnan, G.V., 2013. Audit committee financial expertise and properties of analyst earnings forecasts. *Adv. Acc.* 29 (1), 1–11. <http://dx.doi.org/10.1016/j.adiac.2012.12.001>.
- Aksu, M., Espahbodi, H., 2016. The impact of IFRS adoption and corporate governance principles on transparency and disclosure: the case of borsa istanbul. *Emerg. Mark. Finance Trade* 52 (4), 1013–1028.
- Australian Accounting Standards Board. (2018). Consultation paper: Review of the corporate governance council's principles and recommendations.
- Badolato, P.G., Donelson, D.C., Ege, M., 2014. Audit committee financial expertise and earnings management: the role of status. *J. Acc. Econ.* 58 (2-3), 208–230. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jacceco.2014.08.006>
- Bajra, U., Cadez, S., 2017. The impact of corporate governance quality on earnings management: evidence from European companies cross-Listed in the USA. *Aust. Acc. Rev.*
- Iqbal U, Gan C, Nadeem M (2021) Economic policy uncertainty and firm performance. *Appl Econ Lett* 27(10):1–6
- Jeanjean, T., Stolowy, H., 2008. Do accounting standards matter? An exploratory analysis of earnings management before and after IFRS adoption. *J. Acc. Public Policy* 27 (6), 480–494
- Jensen, M. 1986. The agency cost of free cash flow, corporate finance, and takeovers. *American economic review* 76, 323-329.
- Jensen, M., and W. Meckling. 1976. Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of financial economics* 3, 305-360.
- Khan, A., Muttakin, M. B., & Siddiqui, J. (2015). Audit fees, auditor choice and stakeholder influence: Evidence from a family-firm dominated economy. *The British Accounting Review*, 47, 304–320.
- Kothari, S.P., S. Shu, and P. Wysocki. 2009. Do managers withhold bad news? *Journal of accounting research* 47, 241-276.

- McNichols, M. 2002. Discussion of The quality of accruals and earnings : The role of accrual estimation errors . The accounting review 77, 61-69 .
- Miller , M. H., and F. Modigliani . 1966. Some estimates of the cost of capital to the electric utility industry . American economic review 56 (3) : 333-391.
- McDaniel, L., Martin, R.D., Maines, L.A., 2002. Evaluating financial reporting quality: the effects of financial expertise vs. financial literacy. Acc. Rev. 77 (s-1), 139-167
- Miko, N.U., Kamardin, H., 2015. Impact of audit committee and audit quality on preventing earnings management in the pre- and post- nigerian corporate governance code 2011. Procedia Soc. Behav. Sci. 172, 651-657
- O'Brien, R.M., 2007. A caution regarding rules of thumb for variance inflation factors. Qual. Quantity 41 (5), 673-690.
- Peecher, M.E., 2002. Discussion of evaluating financial reporting quality: the effects of financial expertise vs. financial literacy. Acc. Rev. 77, 169-173
- Phan, H. V., Nguyen, N. H., Nguyen, H. T., & Hegde, S. (2019). Policy uncertainty and firm cash holdings. Journal of Business Research, 95, 71-82.
- Public Company Accounting Oversight Board. (2014). Standing advisory group meeting: Initiative to improve audit quality – root cause analysis, audit quality indicators, and quality control standards. http://pcaobus.org/News/Events/Documents/0624252014_SAG_Meeting/06242014_AQI.pdf.
- Shen, H., Liu, R., Xiong, H., Hou, F., & Tang, X. (2021). Economic policy uncertainty and stock price synchronicity: Evidence from China. Pacific-Basin Finance Journal, 65, 101485.
- Slapnicar, S., Rejc Buhovac, A., 2014. Identifying temporal relationships within multidimensional performance measurement. J. Bus. Econ. Manag. 15 (5), 978-993.
- Securities and Exchange Commission. (2003). Final rule: Strengthening the commission's requirements regarding auditor independence. Washington DC, Washington, USA.
- Sundgren, S., & Svanström, T. (2014). Auditor-in-charge characteristics and going-concern reporting. Contemporary Accounting Research, 31, 531-550.
- Stewart, J., Munro, L., 2007. The impact of audit committee existence and audit committee meeting frequency on the external audit: perceptions of Australian auditors. Int. J. Auditing 11 (1), 51-69. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1099-1123.2007.00356.x>.
- Taipaleenmäki, J., Ikäheimo, S., 2013. International Journal of Accounting Information Systems On the convergence of management accounting and financial accounting –the role of information technology in accounting change. Int. J. Acc. Inf. Syst. 14 (4), 321-348. <http://dx.doi.org/10.1016/j.accinf.2013.09.003>.
- Tanyi, P.N., Smith, D.B., 2015. Busyness, expertise, and financial reporting quality of audit committee chairs and financial experts. Auditing 34 (2), 59-89. <http://dx.doi.org/10.2308/ajpt-50929>.
- Teoh, S.H., Wong, T.J., 1993. Perceived auditor quality and the earnings response coefficient. Acc. Rev. 68 (2), 346-366. <http://dx.doi.org/10.2307/248405>.
- Torres-Reyna, O., 2014. Panel Data Analysis Fixed & Random Effects. Princeton University, pp. 1-40. <http://www.princeton.edu/~otorres/>.
- Xie, B., Davidson, W.N., Dadalt, P.J., 2003. Earnings management and corporate governance: the role of the board and the audit committee. J. Corporate Finance 9 (3), 295-316.
- Wang, Y., Chen, C. R., & Huang, Y. S. (2014). Economic policy uncertainty and corporate investment: Evidence from China. Pacific-Basin Finance Journal, 26, 227-243.
- Zeghal, D., Chtourou, S.M., Fourati, Y.M., 2012. The effect of mandatory adoption of IFRS on earnings quality: evidence from the European union. J. Int. Acc. Res. 11 (2), 1-25.
- Zhou, T., Xie, J., Li, X., 2017. Financial reporting quality and idiosyncratic return volatility: evidence from China. Emerg. Mark. Finance Trade 53 (4), 835-847

 ۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
 MCII-conf.ir

مرکز آموزش‌های کاربردی تهران - صنعتی ابدول

م.ح.ا.ف.ا.ا.